

УДК 811.111'42

DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTP.2020.40.155-176>**Карпова К.С.**

ORCID ID: 0000-0002-0024-940X

Web of Science Researcher ID: AAC-6958-2020

Чаюк Т.А.

ORCID ID: 0000-0001-5318-688X

Web of Science Researcher ID: AAO-1006-2020

Scopus ID: 57215840811

ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШЛЯХОМ СЛОВОТВОРЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ МОВИ ПАНДЕМІЇ COVID-19)

Анотація. У статті розглянуто актуальні зміни в лексичному складі англійської мови, що відбуваються під впливом пандемії коронавірусної інфекції COVID-19. Як відомо, випадки нового інфекційного захворювання, спричиненого коронавірусом SARS-CoV-2, зафіксовані відносно нещодавно, а саме у грудні 2019 року в китайському місті Ухань. Однак у 2020 році хвороба з локальної китайської епідемії перетворилася на пандемію та стала загрозою планетарного масштабу насамперед через своє стрімке поширення. Пандемія коронавірусу торкнулася усіх суспільно значущих аспектів життя, зокрема знайшла своє вербальне втілення в англійській мові нашого часу. Виявлено, що збагачення словникового складу сучасної англійської мови відбувається здебільшого за рахунок словотворення або зміни лексичного значення вже існуючих одиниць мови. Отже, авторами статті встановлено та проаналізовано безпосередні номінації коронавірусної хвороби та пов'язані із нею медичні терміни, номінації здебільшого негативної реакції суспільства на нову загрозу, а також способи нової організації життя та праці в умовах локдауну. На додаток до викладеного вище, охарактеризовано традиційний поділ засобів англомовного словотворення на продуктивні, малопродуктивні та непродуктивні й наголошено, що сьогодні продуктивними словотвірними моделями вважаються телескопія та аббревіація, що підтверджено мовним матеріалом, представленим у публікації. Матеріалом цього дослідження слугують неологізми, сталі

словосполучення, okazіональні новотвори, що актуалізувалися у зв'язку з пандемією коронавірусної інфекції COVID-19. Матеріал для дослідження отримано із сучасних словників англійської мови, словників сленгу, інтернет сайтів, офіційної британської та американської преси та зібрано протягом березня-вересня 2020 року. У роботі застосовано низку загальнонаукових (аналіз, синтез, систематизація, класифікація, індукція, дедукція) та суто лінгвістичних методів (метод суцільної вибірки та спостереження, лексико-семантичний та контекстуальний аналіз, інтерпретація словникових дефініцій), використання яких сприяло досягненню головної мети публікації.

Ключові слова: пандемія, коронавірус COVID-19, локдаун, словниковий склад, словотвір, словотвірна модель, телескопія, аббревіація.

Інформація про авторів: Карпова Катерина Сергіївна – кандидат філологічних наук; доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації; Інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Чаюк Тетяна Андріївна – кандидат філологічних наук; доцент кафедри іноземних мов; Інститут права; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Електронна адреса: karpova_k@ukr.net; chajuk.t@gmail.com

Kateryna S. Karpova

ORCID ID: 0000-0002-0024-940X

Web of Science Researcher ID: AAC-6958-2020

Tetyana A. Chaiuk

ORCID ID: 0000-0001-5318-688X

Web of Science Researcher ID: AAO-1006-2020

Scopus ID: 57215840811

VOCABULARY ENRICHMENT OF MODERN ENGLISH VIA WORLD-FORMATION (ON THE MATERIAL OF THE LANGUAGE OF COVID-19 PANDEMIC)

Abstract. The article addresses the issue of actual changes in modern English lexicon resulting from COVID-19 pandemic. It is a

common fact, that the emergence of coronavirus disease has influenced the globe in many different ways. The novel coronavirus has infected millions of people around the world since it first emerged in the Chinese city of Wuhan in December 2019. At present new ailment turned out to be a respiratory infection with significant concern for global public health hazards predominantly due to its rapid proliferation. As a result, it has compelled governments of different countries to lock down their populations to a degree unimaginable until recently. In the wake of coronavirus pandemic, we observe drastic multi-faceted changes in various spheres, including English. In this respect, the aim of current study is to find out and explore immediate namings of COVID-19-related language corpora: the disease itself and disease-related terms, words and collocations denoting mainly negative human reaction to global threat as well as of new lifestyle and working habits caused by COVID-19 outbreak. In addition, the paper presents traditional division of word-forming patterns into productive, semi-productive and non-productive and focuses on blending and abbreviation as the most productive models in modern English. In accordance with the purpose of the study, the data of the research are newly-coined namings as well as already existed lexical units of COVID-19-related vocabulary and collocations, which have been actualized or undergone semantic transformations in response to world pandemic. Language data have been collected from English dictionaries, dictionaries of modern slang, British and American media, Internet resources, and retrieved from March to September 2020. The authors resort to the following methods of scientific investigation: analysis, synthesis, systematization, taxonomy, induction, deduction, data collection and observation, lexico-semantic and contextual analysis, interpretation of dictionary definitions.

Key words: pandemic, coronavirus COVID-19, lockdown, vocabulary, word-formation, word-forming pattern, blending, abbreviation.

Information about the authors: Karpova Kateryna Serhiivna – PhD; associate professor of the department of English Philology and intercultural Communication; Institute of philology; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Chaiuk Tetyana Andriivna – PhD; associate professor of the department of foreign languages; Institute of Law; Taras Shevchenko National University of Kyiv.

E-mail: karpova_k@ukr.net; chajuk.t@gmail.com

Карпова Е.С.

ORCID ID: 0000-0002-0024-940X

Web of Science Researcher ID: AAC-6958-2020

Чаюк Т.А.

ORCID ID: 0000-0001-5318-688X

Web of Science Researcher ID: AAO-1006-2020

Scopus ID: 57215840811

**ОБОГАЩЕНИЕ СЛОВАРНОГО СОСТАВА
СОВРЕМЕННОГО АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ПУТЕМ
СЛОВООБРАЗОВАНИЯ
(НА МАТЕРИАЛЕ ЯЗЫКА ПАНДЕМИИ COVID-19)**

***Аннотация.** В статье рассматриваются актуальные изменения в лексическом составе английского языка, происходящие под влиянием коронавирусной инфекции COVID-19. Как известно, случаи нового инфекционного заболевания, вызванные коронавирусом SARS-CoV-2, зафиксированы относительно недавно, а именно в декабре 2019 года в китайском городе Ухань. Однако в 2020 году заболевание из локальной китайской эпидемии преобразовалось в пандемию планетарного масштаба преимущественно вследствие своего стремительного распространения. Коронавирусная пандемия коснулась всех социально значимых сфер жизни, в том числе вербализировалась в английском языке. В публикации выдвинуто предположение о том, что обогащение словарного состава современного английского языка происходит посредством словообразования или изменения лексического значения существующих в языке единиц. Таким образом, выявлены и проанализированы с лингвистической точки зрения непосредственные номинации коронавирусной болезни и медицинских терминов, сопряженных с ней, номинации прежде всего негативных реакций общества на новую планетарную угрозу, кроме того номинации нового мироустройства и условий жизни и труда во время локдауна. Особое внимание уделено традиционной дифференциации моделей словообразования на продуктивные, малопродуктивные и непродуктивные, а также предположению о том, что наибольшей продуктивностью в наше время обладают телескопия и аббревиация. Материал настоящего исследования составляют неологизмы, устойчивые словосочетания, окказиональные языковые образования, которые стали популярными в условиях пандемии COVID-19. Материал исследования получен из*

.....

современных словарей английского языка, словарей сленговых слов, онлайн ресурсов, официальной британской и американской прессы. Исследовательский период охватывает временной промежуток с марта по сентябрь 2020 года. Методология лингвистического эксперимента включает такие общенаучные (анализ, синтез, систематизация, классификация, индукция, дедукция), а также лингвистические (метод сплошной выборки и наблюдения, лексико-семантический и контекстуальный анализ, интерпретация словарных дефиниций) методы исследования. Использование вышеперечисленных методов позволило авторам статьи достичь поставленной цели.

Ключевые слова: пандемия, коронавирус COVID-19, локдаун, словарный состав, словообразование, модель словообразования, телескопия, аббревиация.

Информация об авторах: Карпова Екатерина Сергеевна – кандидат филологических наук; доцент кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации; Институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Чаюк Татьяна Андреевна – кандидат филологических наук; доцент кафедры иностранных языков; Институт права; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Электронный адрес: karpova_k@ukr.net; chajuk.t@gmail.com

У сучасній лінгвістичній науці значна увага приділяється питанням словотворення, насамперед вивченню словотвірних моделей, притаманних мовам світу [3; 8; 15; 16; 19; 21], адже впродовж їх постійного розвитку та оновлення важливим є процес безперервного поповнення словникового запасу мовними новачками. Загальновідомо, що збагачення вокабуляру сучасної англійської мови відбувається майже винятково за рахунок власних мовних ресурсів шляхом лексичної та семантичної деривації, тобто через словотворення або ж зміни лексичного значення вже існуючих мовних одиниць. Зауважимо, що в лексикології англійської мови традиційним є поділ на продуктивні (афіксація, конверсія, субстантивація, слово- та основоскладання, скорочення), малопродуктивні (зворотній словотвір, телескопія (блендинг), редуплікація, звуконаслідування) та непродуктивні (чергування звуків, зміна наголосу) способи словотворення [21]. Деякі з них на

сьогоднішній день є доволі продуктивними, однак інші не здатні продукувати нових слів у наш час, проте вони виявляли свою активність у певні періоди розвитку мови. Наприклад, афіксація була продуктивним способом творення слів ще з часів давньоанглійського періоду: *fiscere, striker, steamer*. Окрім того, чергування голосних свого часу також було продуктивним, однак у теперішньому англomовному словотворенні цей спосіб втратив свою продуктивність, а існуючі диференційні ознаки допомагають відрізнити одну частину мови від іншої: *food – to feed, blood – to bleed*. На сучасному етапі розвитку мови одним із популярних й доволі продуктивних засобів утворення нових лексичних елементів є телескопія або блендинг, що тлумачиться як "процес, при якому нове слово виникає зі злиття повної основи одного слова зі скороченою основою іншого або ж зі злиття скорочених основ двох слів. Значення такого нового слова в більшості випадків містить сумарне значення обох своїх складників. Іноді це сумарне значення складається із суми повного лексичного значення першого чи другого складника і граматичного значення іншого" [5, с. 54]. Маємо констатувати, що донедавна телескопічний словотвір розглядався суто як оказіональний та малопродуктивний, а відтак і застосовувався переважно у літературній творчості. Перші згадки про так звані слова-гаманці (*portmanteau words, amalgams*) знаходимо у творах Льюїса Керола. Наведемо приклад його роману "Аліса в Задзеркаллі", в якому автор використовує таке слово, як *slithy*, утворене від основ *slimy + lithe*. На противагу, слова-амальгами останніх років на кшталт *brexit, Megxit, infotainment, staycation, slacktivism, wikiality, deathiversary, procrastibaking* та багато інших слугують яскравим підтвердженням високої продуктивності цієї моделі у сучасному словотворі. Отже, з упевненістю можна стверджувати, що телескопічний словотвір перебуває нині у центрі уваги мовознавців, які проводять свої дослідження на матеріалі різних мов [1; 11; 17].

Як відомо, будь-які події світового масштабу знаходяться своє пряме віддзеркалення у мовах світу, зокрема в англійській мові, що має статус *lingua franca*. Таку тенденцію

.....

переконливо засвідчують процеси поповнення англomовного лексичного складу шляхом продуктивного словотворення. Враховуючи цей факт відзначимо, що сьогодні постала нагальна потреба в дослідженні лексичних новацій, появу яких зумовила світова пандемія, адже безумовно найбільш глобальною та актуальною подією 2020 року стала пандемія коронавірусної інфекції COVID-19, спричинена коронавірусом SARS-CoV-2. Отже, **мета** пропонованої публікації полягає у спробі здійснення всебічного аналізу шляхів збагачення лексики сучасної англійської мови коронавірусними мовними одиницями, стрімке збільшення яких уможливила **пандемія**. Сформульована мета передбачає розв'язання низки конкретних **завдань**, а саме:

- відстежити методом суцільної вибірки та дослідити нові надходження до англomовної лексичної системи неологізмів, сталих словосполучень, оказіональних колокацій, номінацій, асоційованих із COVID-19;

- охарактеризувати продуктивні моделі словотворення, за допомогою яких продукується більшість коронавірусної лексики;

- сформулювати висновки та перспективи подальших досліджень у обраному напрямі.

У статті використано комплекс загальнонаукових (аналіз, синтез, дедукція, індукція, систематизація, класифікація), а також суто лінгвістичних **методів** (метод суцільної вибірки з лексикографічних джерел та онлайн-ресурсів і спостереження, лексико-семантичний аналіз, вивчення словникових дефініцій, контекстуальна інтерпретація).

Уже стало аксіоматичним твердження, що мова є дзеркалом культури та соціуму, відбиваючи соціальні, політичні, економічні, екологічні зміни та інші події глобального масштабу, отже пандемія коронавірусу COVID-19 як безпрецедентна за своїм розмахом подія знаходить своє вербальне втілення в англійській та інших мовах. Нині за даними найвідоміших англomовних лексикографічних ресурсів, на зразок Oxford English Dictionary, Longman English Dictionary, Collins Dictionary, Merriam-Webster Dictionary, а також словників

сучасного сленгу Urban Dictionary та Wordspy, лексика, яка стосується коронавірусної тематики, увійшла до складу словників як частина лексичної системи англійської мови. Прикметно, що частина цієї лексики є складником англомовного узусу, однак інша – все ще має okazіональний статус.

Набувши планетарного розголосу, саме коронавірусна пандемія як загально цивілізаційна загроза стала у 2020 році ньюзмейкером номер один, що пояснює величезну кількість досліджень, присвячених лінгвістичним та екстралінгвістичним особливостям представлення інформації про COVID-19 [2; 4; 6; 22; 23] тощо. Окрім того, карколомне поширення захворювання з китайського Уханю на усі континенти й подальша коронакриза, ознаменували початок вимушеної перерви у навчанні учнів та студентів та поставили перед педагогами новий виклик, що полягав у необхідності використання різних форм дистанційного навчання. У світлі цього особливої уваги заслуговують праці, присвячені впровадженню найсучасніших ІКТ у навчальний процес під час локдауну, які з'явилися вже після його оголошення [12; 14; 18; 24].

Важливим для дослідників процесів урізноманітнення словникового складу є поняття неологізму, адже нині спостерігаємо виникнення чималої кількості лексичних одиниць, інноваційних колокацій та номінацій для характеристики нових понять, речей та явищ. Наголосимо, що неологізми можна умовно розділити на лексичні, фразеологічні, семантичні. До окремої категорії мовних новотворів належать словотвірні новації, які втілюються у нових словотвірних елементах або ж моделях словотворення. До прикладу, нещодавно у американських ЗМІ з'явилося повідомлення, що симптоми коронавірусу можуть підсилюватися симптомами сезонного грипу, створюючи так звану подвійну пандемію (*twindemic*), тому медики наголошують на необхідності вакцинації від грипу. У наведеному нижче прикладі телескопічне утворення *twindemic* від повної основи *twin* та усіченої *pandemic*, вжито саме на позначення такої нової

.....

подвійної загрози людству, яку прогнозують учені із настанням сезону грипу та інших ГРВІ [13]:

(1) *As public health officials look to fall and winter, the specter of a new surge of Covid-19 gives them chills. But there is a scenario they dread even more: a severe flu season, resulting in a **twindemic**.*

Як уже підкреслювалося вище, пандемія COVID-19 панує у інформаційному просторі сучасного світу, адже новинні повідомлення переповнені цифрами, показниками, медичною термінологією тощо. Людство вперше переживає пандемію в умовах практично миттєвого поширення інформації, адже фото та відео з лікарень, охоплених захворюванням міст, дані наукових досліджень, швидко стають доступними, впливаючи таким чином на думки та поведінку людей. Нажаль сьогодні внаслідок поширення фейкової інформації в окремих ЗМІ та популярних соцмережах світова пандемія стала рушійною силою паніки й страху, які повільно охоплюють все більше і більше людей. Саме поступова ескалація панічних настроїв спричинила появу нових напрямів лінгвістичних досліджень на кшталт вивчення концепту СТРАХ та засобів його мовної експлікації [9], а також конструювання алармістського дискурсу у медіапросторі [7]. Мова як динамічне утворення вербалізує соціальні зміни та процеси за допомогою різних її систем. Найбільш гнучкою та наочною для змін системою мови є лексична, отже головно лексика експлікує панічні настрої суспільства завдяки новим лексичним утворенням. Візьмемо до прикладу неологізм *infodemic* (*a proliferation of diverse, often unsubstantiated information relating to a crisis, controversy, or event, which disseminates rapidly and uncontrollably through news, online, and social media, and is regarded as intensifying public speculation or anxiety*), що виник унаслідок телескопічного словотворення від злиття твірних основ *information* та *pandemic*, та проілюструємо його ситуативне вживання:

(2) *“We’re not just fighting an epidemic; we’re fighting an **infodemic**,” said Tedros Adhanom Ghebreyesus, Director-*

General of the World Health Organization at a gathering of foreign policy and security experts in Munich, Germany, in mid- February, referring to fake news that spreads faster and more easily than this virus.

Уперше цей телескопічний новотвір було вжито для позначення інформаційного вибуху, пов'язаного з епідемією вірусу SARS у 2003 році. Однак сьогодні в умовах пандемії COVID-19 цей неологізм на позначення так званого інформаційного вірусу, який буквально охопив майже всі медіа, отримав повноцінне друге життя. Сучасний стан інфодемії став можливим завдячуючи алармізму як стану підвищеної тривоги, що може супроводжуватися панічними атаками та є природньою реакцією людини на будь-яку негативну подію чи ситуацією.

У зв'язку з блискавичним поширенням невідомої, а відтак і загрозливої для людства інфекції, науковці у галузі мовознавства фіксують виникнення так званої *мови пандемії*, для позначення якої використовують англійські словосполучення *language of COVID-19* [20] та *coronavirus-related vocabulary* [10]. Доцільно зауважити, що у випадку з COVID-19 спостерігаємо тенденцію до поширення вузькоспеціалізованої лексики, притаманної певній сфері, у сферу загального вжитку та її пристосування до норм сучасної англійської літературної мови. Насамперед йдеться про медичну та дотичні до неї галузі, терміни з яких внаслідок їхньої частотності стали частиною англословного узусу. Отже, у модерному світі англословний ареал поповнився за рахунок номінацій на коронавірусну тематику наведених нижче:

а. Найменування хвороби: *Wuhan virus, Wuhan coronavirus, China coronavirus, COVID-19 (COronaVirus Disease 2019), coronavirus disease 2019, rona (slang contraction for Coronavirus), outbreak, epidemic, epidemic curve, pandemic, global pandemic*;

б. Найменування діагнозу: *index case, index patient, patient zero, contact tracing, community spread, super-spreader, clinical trial*;

в. Найменування перебігу хвороби: *asymptomatic patient, case fatality rate, incubation period, person-to-person transmission, containment area*;

г. Найменування засобів захисту та запобігання хворобі: *social distancing, psychical distancing, self-quarantine, self-isolation, lockdown, shelter in place, N95*.

Цілком логічним видається думка, що ключовими лексичними одиницями сучасного коронавірусного вокабуляру є медичні терміни *covid* та *coronavirus*, які в наш час мають статус неологізмів. Принагідно зауважимо, що у сучасній лінгвістиці поняття "неологізм" отримало більш широке тлумачення, оскільки існує велика кількість лексичних новотворів, які раніше перебували на периферії або ж були обмежені у своєму функціонуванні. Перехід таких одиниць до рівня загальнолітературної мови робить їх інновативними й з точки зору розвитку словникового складу, що обумовлює їх сприйняття більшою кількістю носіїв, оскільки раніше вони були відомі лише незначній частині мовців. До таких лексем належать і вищезгадані медичні терміни.

Шляхом аналізу мовного матеріалу ми дійшли висновку, що найпоширенішою моделлю для творення лексики пандемії, є складання основ за телескопічним способом. У цьому випадку слід розрізняти лексеми з усіченням чи без усічення твірних основ. Окрім того, спостерігаємо частотне вживання різноманітних лексичних сполук, асоційованих із коронавірусною тематикою. Нижче подані роз'яснення та наведені приклади контекстуального вживання сучасного англomовного коронавірусного вокабуляру, що здебільшого має ситуативний характер:

Лексеми та лексичні сполуки із залученням твірної основи *coronavirus (corona)*:

- ***coronial (coronavirus + millennial)* та *coronababy*** – дитина, зачата та/або народжена під час пандемії COVID-19:

(3) *Move over millennials, there is talk of new demographic cohort in town: the 'coronials' – a select group of young people whose education has been adversely affected at a*

particularly significant time by the health crisis, school closures and cancellation of examinations.

- **coronapocalypse** (**coronavirus** + **apocalypse**) та **coronageddon** (**coronavirus** + **armageddon**) – близькі за значенням телескопізми завдячуючи яким пандемію коронавірусу ототожнюють із кінцем світу:

(4) *The coronapocalypse will end all of us.*

- **coronextra** (**coronavirus** + **extra**) – людина-аларміст, яка відчуває настільки підвищену тривогу спричинену коронавірусом, що може виглядати комічно у деяких ситуаціях

(5) *A person who takes rather extreme precautions against the coronavirus often to unintentionally comedic effect. For example, wearing a face shield in addition to gloves and a face mask to shop at a 7-Eleven (I've seen one I swear) is being coronextra.*

- **coronaspeck** (**coronavirus** + **speck**) – запозичення з німецької мови із відповідником в англійській мові **coronavirus fat** для позначення зайвої ваги, яку людина накопичила під час карантину:

(6) *Weight gain during lockdown is so well documented that Germans have developed a word for it, "coronaspeck".*

- **macaronovirus** (**macaroni** + **coronavirus**) – закупи товарів та продуктів про запас, наприклад туалетного паперу, макаронів, круп тощо під час епідемії:

(7) *If you suddenly fell in love with vermicelli and spaghetti, then you have macaronavirus.*

Лексеми та лексичні сполуки із залученням твірної основи covid:

- **a Covid** – дитина, зачата та/або народжена під час пандемії COVID-19. Лексема позначена як зневажлива:

(8) *Get over here, you little Covid.*

- **covidiot** (**covid** + **idiot**) та **covidiocy** (**covid** + **idiocy**) – лексеми вперше зафіксовані словником слогових слів Urban Dictionary у березні 2020 року. Згідно зі словниковим тлумаченням, телескопізми можуть вживатися у двох протилежних значеннях. З одного боку, позначати "людину, яка ігнорує попередження стосовно суспільної безпеки та здоров'я,

поширюючи таким чином небезпечний вірус; людину, яка не дотримується правил карантину", однак з іншого – "людину, що масово скуповує продукти та товари першої необхідності, поширюючи таким чином панічні настрої":

(9) *Irascible Northern Irish troubadour Van Morrison is hardly renowned for his breezy charm, but he's divided his fanbase with a typically grumpy outburst of **covidiocy**.*

- **covidient (covid + obedient)** – законотримувальний громадянин, що дотримується усіх норм локдауну. Уживається антонімічно до лексеми **covidiot**:

(10) *Are you a **covidiot** or a **covidient**? You can probably guess the meaning of both portmanteaus. The former is used to describe people who disregard social distancing and other rules regarding the Covid-19 pandemic that have been put in place while the latter is the opposite and comprises of Covid-19 and obedient*

- **covidivorce (covid + divorce)** – розлучення під час пандемії:

(11) *With divorce rates souring in China after the outbreak the new term **covidivorce** has been coined.*

- **covidate (covid + moderate)** – людина, яка у питаннях, пов'язаних із пандемією, намагається уникати паніки та зберігати спокій:

(12) ***Covidate** behaves moderately during this pandemic. S/he washes hands several times a day, keeps distance from another person in public, says no to public gatherings and wears a face mask while going out. However, s/he doesn't own a hazmat suit, hoard food or freak out every time s/she absentmindedly touches her/his face.*

- **covexit (covid + exit)** – поступове послаблення суворого карантину, так званий адаптивний карантин. Телескопічна новація утворена по аналогії із відомою лексемою **Brexit**:

(13) *At this stage, it is arduous to predict whether Brexit will influence the COVID-19 war and/or vice versa. What is certain is that **covexit** will not remain confined to the hospital setting. We*

should expect a long and exhausting fight that will involve all health care workers, citizens' compliance and international collaboration.

- **covideo party** – онлайн вечірки під час самоізоляції:

(14) *The comic is the brainchild behind the now popular “covideo parties” online, where a group of isolated individuals watch the same film at the same time and discuss it online.*

- **covid toes** – один із ймовірних, однак нетипових симптомів коронавірусної хвороби:

(15) *One of the more unusual symptoms reported so far is a painful red rash that spreads across the toes. Quickly dubbed “COVID toes,” the condition seems to affect younger people more than older ones — and it often appears when there are no other symptoms of COVID-19 present.*

Лексеми та лексичні сполуки із залученням твірної основи **quarantine**:

- **self-quarantine** – дотримання режиму самоізоляції під час пандемії:

(16) *Travellers arriving in the Netherlands from certain countries and regions should **self-quarantine** for 10 days.*

- **quarantini (quarantine + martini)** – алкогольний напій, який уживають під час вечірок на самоізоляції:

(17) *The **quarantini**, unlike other, more popular cocktails, benefits from the advantage of not actually being a thing. It's made with vodka or gin (or whatever you happen to have on hand) and often is consumed in isolation, or via a virtual “happy hour” with similarly isolated friends.*

- **quaranteam (quarantine + team)** – групування людей під час карантину:

(18) *A **quaranteam** is a bubble of people who create their own tight-knit social circle that doesn't interact with others outside their group.*

- **elevatorantime (elevator + quarantine)** – правила користування ліфтом під час пандемії:

(19) *While using **elevatorantine**, you're supposed to stand facing the wall like you're on a time-out to reduce the chances of anyone catching anything from another person.*

Лексеми та лексичні сполуки із залученням твірної основи **zoom**:

- **zoom-bombing** – несанкціоноване вторгнення у відео конференцію, що здійснюється за допомогою сервісу Zoom:

(20) *Social media has played a role in connecting us to the outside world and for connecting our families together and celebrating online birthday, online mums meet ups and virtual happy hour for many parents around the world, including **zoom-bombing!!!***

- **zumping (zoom + dumping)** – розірвати стосунки із партнером за допомогою сервісу Zoom:

(21) *It seems that instead of waiting out the lockdown to end things in person, couples are heading onto Zoom to deliver their dumping. And of course, as with many dating trends this new phenomenon has been given a catchy name – **zumping**.*

Окрім проаналізованих вище телескопізмів та ситуативних лексичних сполук, популярними в англійській мові нашого часу є також інші моделі словотворення, за допомогою яких утворюються коронавірусні okazionalizmi. Є підстави вважати, що продуктивною словотвірною моделлю в умовах пандемії, виявилася аббревіація. Саме ситуація із коронавірусом у світі стала поштовхом для популяризації мовних одиниць, утворених шляхом аббревіації, які, у свою чергу не є лексичними неологізмами. Серед аббревіатур слід розрізняти такі, які першочергово вживалися лише у терміносистемі медицини (див. приклади 23-31), а також аббревіатури для позначення методів ізоляції під час локдауну (див. приклад 22). Отже, найуживанішими аббревіатурами є:

(22) **WFH (working from home)** – аббревіатура, що позначає віддалену роботу з дому. Датується 1995 роком, однак широкого вжитку набула лише під час пандемії коронавірусної

інфекції, коли для багатьох стала частиною повсякденного життя.

(23) **PPE (personal protective equipment)** – аббревіатура для позначення засобів індивідуального захисту. Виникла у 1977 році, однак уживалася переважно у медицині.

(24) **WHO (World Health Organization)** – всесвітня організація охорони здоров'я.

(25) **PUI (person under investigation)** – людина, яка може бути потенційним носієм вірусу.

(26) **CFR (case fatality rate)** – рівень смертності, спричинений ковідом.

(27) **ARDS (acute respiratory stress syndrome)** – гострий респіраторний дистрес-синдром, викликаний вірусом Sars-CoV-2, що часто призводить до смерті та потребує проведення інтенсивної терапії й штучної вентиляції легень.

(28) **Sars-CoV-1 (severe acute respiratory syndrome)** – коронавірус тяжкого гострого респіраторного синдрому, що спричинив попередню пандемію у 2002-2004 роках.

(29) **Sars-CoV-2 (severe acute respiratory syndrome)** – коронавірус тяжкого гострого респіраторного синдрому, що обумовив цьогорічну пандемію.

(30) **MERS (Middle East respiratory syndrome coronavirus)** – близькосхідний коронавірусний респіраторний синдром, який лютував на Близькому Сході у 2013 році.

(31) **PCR (Polymerase chain reaction)** – ПЦР як один із методів діагностики коронавірусу COVID-19.

Подальша вербальна фіксація коронавірусної пандемії 2020 року англійською мовою відбувається за допомогою також інших способів, наприклад, англломовний коронавірусний вокабуляр поповнився розмовними лексемами *quaz (for quarantine)*, *sanny (for sanitiser)*, утвореними внаслідок скорочення твірних основ. У такий самий спосіб знаходять свою вербальну оболонку номінації *armchair virologist*, *sanitation engineer*, *mask shaming*, *upperware*, *doomscrolling* тощо.

Безперечно, проблема вивчення узуальних та okazіональних новотворів у дотичній до COVID-19 сфері,

перебуває у центрі уваги не лише англістів. Вона посідає чільне місце у дослідженнях, що проводяться на матеріалі української мови. Попри те, що аналіз україномовного коронавірусного вокабуляру не є об'єктом пропонованої лінгвістичної розвідки, однак слušним на наш погляд буде навести приклади деяких мовних одиниць. До таких, зокрема належать лексеми із твірною основою *корона*: *коронакриза*, *коронапаніка*, *коронафейк*, *коронаскептик*, *коронаентузіаст* та інші. Однак, можна з упевненістю стверджувати, що більш показовими з точки зору словотворення є такі okazіоналізми, як: *ковідка*, *расхламінго*, *зумінар*, *зумитися*, *зумбі*, *карантикули*, *карантьє*. Отже, наведені вище приклади головню з англійської, а також деякі з української мов підтверджують тенденцію до збільшення питомої ваги неологічних лексичних одиниць, пов'язаних із пандемією COVID-19.

Наголосимо, що проведенне дослідження засвідчує тезу про мову як суспільне явище, що покликане втілювати всі процеси та зміни, які безперервно відбуваються у ньому. Очевидно, що на сучасному етапі розвитку світової цивілізації найбільш важливою та висвітленою у медіа подією стала пандемія коронавірусної інфекції COVID-19. Поряд із блискавичним поширенням коронавірусу лінгвісти наголошують на зміні лінгвістичного ландшафту світу, появи нової мови пандемії, яка оформлюється та збагачується завдяки таким продуктивним у даний час моделям словотворення, як телескопія та аббревіація. Саме глобальна пандемія та викликаний нею світовий локдаун умотивували появу низки неологізмів та okazіональних новотворів, що ототожнюється із COVID-19. Оскільки зараз пандемія розвивається надзвичайно стрімкими темпами, деякі реалії, пов'язані із нею та вербалізовані за допомогою слів і словосполучень, розглядаються у двох проекціях. Вони можуть набувати нових значень у коронавірусному контексті, або ж розширювати сферу свого вжитку від вузько фахової до повсякденної, що стосується передовсім термінологічного апарату медицини. Окрім того, деякі реалії, відомі задовго до появи коронавірусу, були

переосмислені, що призвело до набуття ними нової актуальності. Перспективними у визначеному напрямі можна вважати компаративні дослідження коронавірусного вокабуляру у різних мовах світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамова А.Г., Фадеева К.В. Телескопия как один из способов глаголообразования современного английского языка. *Наука и инновации в системе развития информационного общества*. 2019. С. 14-20.
2. Карачина О.Е. Язык пандемии: лингво-культурологические аспекты. *Russian Linguistic Bulletin*. 2020. № 2(22). С. 45-48.
3. Карпова К.С. Шляхи утворення неологізмів у туристичному лексиконі (на матеріалі англійської мови). *Мовні і концептуальні картини світу*. 2014. Вип.47. Ч.1. С. 414-422.
4. Новикова О.Н., Калугина Ю.В. Covid-19 в контексте современного состояния исследования дискурса о пандемии. *Вестник Башкирского университета*. 2020. Т.25. №2. С. 376-381.
5. Омельченко Л.Ф. Телескопічні слова сучасної англійської мови та їх структурно-семантична характеристика. *Збірник Львівського університету*. 2003. Вип.15. С.49-57.
6. Погорелова И.В. COVID-19: языковая репликация. *Современный ученый*. 2020. №4. С. 226-229.
7. Храброва Е.С. Конструирование дискурса алармизма в медиапространстве Великобритании (на материале освещения пандемии COVID-19). *Актуальные вопросы современной филологии и журналистики*. 2020. №2(37). С. 152-162.
8. Adams V. *An Introduction to Modern English Word-formation*. Routledge, 2013.
9. Chaiuk T., Dunaievska O. Producing the Fear Culture in Media: An Examination on Coronavirus Discourse. *Journal of History Culture and Art Research*. 2020. 9(2), P. 184-194. <http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9i2.2636>
10. Flood A. Oxford Dictionary Revised to Record Linguistic Impact of Covid-19. URL: <https://www.theguardian.com/books/2020/apr/15/oxford-dictionary-revised-to-record-linguistic-impact-of-covid-19>
11. Giatmi G., Wijayava R., Arumi S. English Blends Found in Social Media. *Jurnal Arbitrer*. 2017. 4(2). P. 65-75. <https://doi.org/10.25077/ar.4.2.65-75.2017>

12. Hani K., Alwahaishi S. Study on Students' Experiences about Online Teaching during COVID-19 Outbreaks. *Technium Social Sciences Journal*. 2020. №8. P. 102-116.
13. Hoffman J. Fearing a 'Twindemic,' Health Experts Push Urgently for Fly Shots. URL: <https://www.nytimes.com/2020/08/16/health/coronavirus-flu-vaccine-twindemic.html>
14. Ivaniuk I., Ovcharuk O.. The Response of Ukrainian Teachers to COVID-19: Challenges and Needs in the Use of Digital Tools for Distance Learning. *Information Technologies and Learning Tools*. 2020. 77(3). P. 282-291. <https://doi.org/10.33407/itlt.v77i3.3952>
15. Karpova K. Structural and Semantic Characteristics of Food-related Neologisms in Modern English. *Advanced Education*. 2019. №12, 206-211. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.144208>
16. Katamba F. English Words. Routledge, 2005
17. Kjellander D. Cognitive Constraints in English Lexical Blending. A data Collection Methodology and an Explanatory Model. *Pragmatics and Cognition*. 2018. 25(1). P. 142-173. <https://doi.org/10.1075/pc.18003.kje>
18. Khotimah H., Zainiyati H., Hamid A., Basit, A. E-learning Application Madrasah Online Learning Solution in the Middle of Pandemic COVID-19 in Ma Negeri InsanCendekia, Kendari. *Technium Social Sciences Journal*. 2020. №10. P. 107-114.
19. Plag I. Word-formation in English. Cambridge University Press, 2018.
20. Price G. Oxford English Dictionary: Social Change and Linguistic Change: the Language of COVID-19. URL: <https://www.infodocket.com/2020/04/15/oxford-english-dictionary-social-change-and-linguistic-change-the-language-of-covid-19/>
21. Ratih E., Gasdian R.). Word Formation Processes in English New Words of Oxford English Dictionary (OED) Online. *Celtic: A Journal of Culture, English Language Teaching, Literature and Linguistics*. 2018. №5(2). P. 24-35. <https://doi.org/10.22219/celtic.v5i2.7617>
22. Rochadi A., Putri N., Fauzi, Z. Public Panic over COVID-19 Outbreak: Criticism toward Panic Theory in Collective Behavior Study. *Technium Social Sciences Journal*. 2020. №10. P. 544-552.
23. Tan K., Woods P., Azman H., Abdullah I., Hashim R., Rahim H., Idrus M., Said N., Lew R., Kosem I. Covid-19 Insights and Linguistic Methods. *The Southeast Asian Journal of English Language Studies*. 2020. №26(2). P. 1-23. <http://dx.doi.org/10.17576/3L-2020-2602-01>
24. Tsodikova O., Korzh O., Hyria M.). Information and Communication Technologies in Postgraduate Training of Primary Care

Doctors: New Look at the Problem of Using Online Resources during the COVID-19 Pandemic. *Technium Social Sciences Journal*. 2020. №8. P. 60-63

REFERENCES

1. Abramova, O. & Fadeeva, K. (2019). *Blending as one of the Verb-formation Means in Modern English* [Teleskopiiia kak odin iz sposobov hlaholoobrazovaniia sovremennogo angliiskogo yazyka]. *Nauka i innovatsii v sisteme razvitiia informatsionnogo obshchestva*, 14-20 [in Russian].
2. Karachina, O. (2020). *Language of Pandemic: Linguistic and Cultural Aspects* [Yazyk pandemii: lingvokulturolohicheskie aspekty]. *Russian Linguistic Bulletin*, 2(22), 45-48 [in Russian].
3. Karpova, K. (2014). *Means of Coining New Words in the Sphere of Tourism (on the Material of the English Language)* [Shliakhy utvorennia neologizmiv u turystychnomu leksykonu (na materialy angliiskoi movy)]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu*, 7(1), 414-422 [in Ukrainian].
4. Novikova, O. & Kaluhina, Yu. (2020). *Covid-19 within the Context of the Current Research on Pandemic Discourse* [Covid-19 v kontekste sovremennogo sostoiania issledovaniia diskursa o pandemii]. *Vestnik Bashkirskogo universiteta*, 25(2), 376-381 [in Russian].
5. Omelchenko, L. (2003). *Blendings of Modern English: Structural and Semantic Characteristics* [Teleskopichni slova suchasnoi angliiskoi movy ta ikh strukturno-semantychna kharakterystyka]. *Zbirnyk Lvivskogo universytetu*, 15, 49-57 [in Ukrainian].
6. Pohorelova, I. (2020). *COVID-19: Language Replication* [COVID-19: yazykovaia replikatsiia]. *Sovremennyyi uchenyi*, 4, 226-229 [in Russian].
7. Khrabrova, E. (2020). *Construction of Alarmist Discourse in the UK Media (a Case Study of COVID-19 Pandemic Media Coverage)* [Konstruirovaniie diskursa alarmizma v mediaprostranstve Velikobritanii (na materiale osveshcheniia pandemii COVID-19)]. *Aktuaknye voprosy sovremennoi filologii i zhurnalistiki*, 2(37), 152-162 [in Russian].
8. Adams, V. (2013). *An Introduction to Modern English Word-formation*. Routledge [in English].
9. Chaiuk, T. & Dunaievska, O. (2020). Producing the Fear Culture in Media: An Examination on Coronavirus Discourse. *Journal of History Culture and Art Research*, 9(2), 184-194. <http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9i2.2636> [in English].

10. Flood, A. (2020). *Oxford Dictionary Revised to Record Linguistic Impact of Covid-19*. URL: <https://www.theguardian.com/books/2020/apr/15/oxford-dictionary-revised-to-record-linguistic-impact-of-covid-19> [in English].
11. Giyatmi, G., Wijayava, R. & Arumi, S. (2017). English Blends Found in Social Media. *Jurnal Arbitrer*, 4(2), 65-75. <https://doi.org/10.25077/ar.4.2.65-75.2017> [in English].
12. Hani, K. & Alwahaishi, S. (2020). Study on Students' Experiences about Online Teaching during COVID-19 Outbreaks. *Technium Social Sciences Journal*, 8, 102-116 [in English].
13. Hoffman, J. (2020). *Fearing a 'Twindemic,' Health Experts Push Urgently for Fly Shots*. URL: <https://www.nytimes.com/2020/08/16/health/coronavirus-flu-vaccine-twindemic.html> [in English].
14. Ivaniuk, I. & Ovcharuk, O. (2020). The Response of Ukrainian Teachers to COVID-19: Challenges and Needs in the Use of Digital Tools for Distance Learning. *Information Technologies and Learning Tools*, 77(3), 282-291. <https://doi.org/10.33407/itlt.v77i3.3952> [in English].
15. Karpova, K. (2019). Structural and Semantic Characteristics of Food-related Neologisms in Modern English. *Advanced Education*, 12, 206-211. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.144208> [in English].
16. Katamba, F. (2005). *English Words*. Routledge [in English].
17. Kjellander, D. (2018). Cognitive Constraints in English Lexical Blending. A Data Collection Methodology and an Explanatory Model. *Pragmatics and Cognition*, 25(1), 142-173. <https://doi.org/10.1075/pc.18003.kje> [in English].
18. Khotimah, H., Zainiyati, H., Hamid, A. & Basit, A. (2020). E-learning Application Madrasah Online Learning Solution in the Middle of Pandemic COVID-19 in Ma Negeri InsanCendekia, Kendari. *Technium Social Sciences Journal*, 10, 107-114. [in English].
19. Plag, I. (2018). *Word-formation in English*. Cambridge University Press [in English].
20. Price, G. (2020). *Oxford English Dictionary: Social Change and Linguistic Change: the Language of COVID-19*. URL: <https://www.infodocket.com/2020/04/15/oxford-english-dictionary-social-change-and-linguistic-change-the-language-of-covid-19/> [in English].
21. Ratih, E. & Gasdian, R. (2018). Word Formation Processes in English New Words of Oxford English Dictionary (OED) Online. *Celtic: A Journal of Culture, English Language Teaching, Literature and Linguistics*, 5(2), 24-35. <https://doi.org/10.22219/celtic.v5i2.7617> [in English].

22. Rochadi, A., Putri, N. & Fauzi, Z. (2020). Public Panic Over COVID-19 Outbreak: Criticism toward Panic Theory in Collective Behavior Study. *Technium Social Sciences Journal*, 10, 544-552. [in English].

23. Tan, K., Woods, P., Azman, H., Abdullah, I., Hashim, R., Rahim, H., Idrus, M., Said, N., Lew, R. & Kosem, I. (2020). Covid-19 Insights and Linguistic Methods. *The Southeast Asian Journal of English Language Studies*, 26(2), 1-23. <http://dx.doi.org/10.17576/3L-2020-2602-01> [in English].

24. Tsodikova, O., Korzh, O. & Hyria, M. (2020). Information and Communication Technologies in Postgraduate Training of Primary Care Doctors: New Look at the Problem of Using Online Resources during the COVID-19 Pandemic. *Technium Social Sciences Journal*, 8, 60-63 [in English].

Дата надходження до редакції – 01.07.2020

Дата затвердження редакцією – 12.09.2020